

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

สถานการณ์อหิวาตกโรค	528
รายงานโรคติดต่ออันตราย	528
การสอบสวนโรคอาหารเป็นพิษ จ.แม่ฮ่องสอน	529
ผลการสำรวจลูกน้ำยุงลายในถ้ำน้ำผ่ม	530
รายงานผลการรณรงค์ควบคุมป้องกันไข้เลือดออก จ.สมุทรสาคร	531
การสอบสวนอาหารเป็นพิษ จากปลาปักเป้า จ.ฉะเชิงเทรา	540
การเฝ้าระวังความไวของเชื้อตอยาปฏิชีวนะสัปดาห์ที่ ๒๔-๓๒	541
รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำเดือน	542
จำนวนสัตว์ที่พบว่าเป็นพิษสุนัขบ้า	543

สถานการณ์อหิวาตกโรค สัปดาห์ระหว่างวันที่ ๑๖-๒๒ ตุลาคม ๒๕๒๖ ได้รับรายงานผู้ป่วย ๑๓ ราย ไม่มีตาย จาก ๕ จังหวัด เป็นผู้ป่วยที่มีวันเริ่มป่วยระหว่างวันที่ ๔ ถึง ๑๕ ตุลาคม ๑๑ ราย วันที่ ๒-๘ ตุลาคม ๑ ราย และวันที่ ๒๕ กันยายน- ๑ ตุลาคม ๑ ราย จังหวัดที่รายงานผู้ป่วยรายใหม่เข้ามาในสัปดาห์นี้ คือ.-

- ระยอง ๒ ราย ที่อำเภอแกลงทั้ง ๒ ราย
- ฉะเชิงเทรา ๗ ราย ที่อำเภอท่าใหม่ ๕ ราย อำเภอคลองและอำเภอแหลมสิงห์ อำเภอละ ๑ ราย
- ตรัง ๑ ราย ที่อำเภอแหลมงอบ
- ลำปาง ๑ ราย ที่อำเภอเมืองปาน
- ระนอง ๒ ราย ที่อำเภอเมืองทั้ง ๒ ราย

รวมผู้ป่วยตั้งแต่ต้นปีทั่วประเทศ ป่วย ๑๔๕๓ ราย ตาย ๔๑ ราย

รายงานโรคติดต่ออันตราย

อหิวาตกโรค

เอเชีย	ป่วย	ตาย	แอฟริกา	ป่วย	ตาย
มาเลเซีย ๒๔ ก.ย.- ๑ ต.ค. ๖	๐	๐	แอลจีเรีย ๑-๑๖ ก.ย.	๑๖	๕
กาซา ๒-๘ ต.ค.	๑	๐	เรวันดา ๒๔ ก.ค.-๖ ส.ค.	๒	๐
ยุโรป	ป่วย	ตาย			
ฝรั่งเศส ๔-๑๑ ก.ย.	๑	๐	1 = imported case		

WHO Weekly Epidemiological Record, 1983, 58, 320

การสอบสวนโรคอาหารเป็นพิษ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๖ นักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งสา ตำบลโป่งสา อำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓๒ คน มีการป่วยในลักษณะอาการเป็นพิษ หลังจากรับประทานอาหารกลางวัน ผู้ป่วยเป็นนักเรียนชั้น ป.๑-๖ อายุระหว่าง ๖-๑๓ ปี ป่วยด้วยอาการรู้สึกขื่นในปาก (๓๒ %) , ลิ้นชา (๓๑ %) ปวดท้องจุกเสียด (๒๐ %) เวียนศีรษะ (๓%) , คลื่นไส้อาเจียน (๗ %) และหน้ามืดใจสั่น (๓ %) ผู้ป่วยทั้งหมดเริ่มมีอาการหลังจากรับประทานอาหารและดื่มน้ำเสร็จไม่กี่นาที ไม่มีผู้ใดมีอาการหนัก ถึงต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล และไม่มีผู้เสียชีวิต

การสอบถามประวัติรับประทานอาหารทราบว่าจากนักเรียนทั้งหมด ๑๑๓ คน รับประทานอาหารกลางวัน ๘๘ คน อีก ๑๕ คน ไม่รับประทานอาหารกลางวัน และในกลุ่มผู้ที่รับประทานอาหารกลางวัน แต่ละคนต่างนำอาหารมาจากบ้านหรือวัด ไม่มีแหล่งอาหารร่วมกัน ส่วนประวัติการดื่มน้ำปรากฏว่ามีนักเรียนดื่มน้ำฝนจากถังน้ำฝนของโรงเรียน ๓๒ คน และป่วยหมดทั้ง ๓๒ คน อีก ๘๑ คน ดื่มน้ำจากแหล่งอื่น และไม่มีผู้ป่วย นักเรียนบางคนจะดื่มน้ำฝนจากถังของโรงเรียน แต่รู้สึกว้าวุ่นจนจึงบ้วนทิ้ง และไม่มีการป่วย ถังน้ำฝนนี้ เป็นแบบ ผ. ๓๓ เพิ่งสร้างเสร็จ ได้ล้างแล้วหลายครั้งก่อนเก็บน้ำฝน และเพิ่งจะเปิดให้นักเรียนดื่มน้ำเป็นครั้งแรกในวันเกิดเหตุ

ผู้สอบสวนได้เก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ แต่ภาชนะแตกระหว่างการส่งทางไปรษณีย์ จึงไม่ได้ตรวจ

สรุปว่าการป่วยครั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุจากการดื่มน้ำฝนที่มีสารพิษเจือปน แม้ว่าจะไม่ได้ตรวจน้ำที่สงสัย แต่จากระยะฟักตัว, อาการป่วย และประวัติที่มาของภาชนะใส่น้ำ ความเป็นพิษน่าจะเกิดจากสารเคมีมากกว่าสาเหตุอื่น

ผู้สอบสวนและรายงาน

โรงพยาบาลลำปาง

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอลำปาง

สถานีอนามัย ตำบลโป่งสา

ผลการสำรวจลูกน้ำ ยุงลาย ในถังน้ำฝน

กองระบาดวิทยา ได้จัดตั้งโครงการศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน เมื่อได้รับการทางสาธารณสุขขึ้น เพื่อประเมินผลที่ต้องการจะให้เป็นของโครงการหรือบริการทางสาธารณสุข บางโครงการ และเพื่อศึกษาผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ของโครงการนั้น ๆ ด้วย ทั้งนี้โดยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ๆ

การศึกษาที่มีผลสรุปแล้ว ได้แก่ การศึกษาผลกระทบของโครงการสนับสนุนให้มีที่เก็บน้ำฝนไว้เป็นน้ำดื่มที่สะอาด ของกองสุขาภิบาล เพื่อแก้ปัญหาโรคทางเดินอาหาร ในแง่ที่ถังน้ำฝนขนาดใหญ่เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๕-๓ เมตร สูง ๕-๖ เมตร ที่สร้างขึ้นอาจจะกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และอาจจะส่งเสริมให้เกิดโรคไข้เลือดออกขึ้นภายหลัง กองระบาดวิทยาได้ทำการสำรวจและเก็บลูกน้ำยุงลายมาตรวจ จากบ้านพันโป่ง บ้านเปิด และบ้านแดงน้อย ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น เมื่อ ๑๓-๑๔ กันยายน ๒๕๒๖ ในบ้าน ๒๒๕ หลังคาเรือน ได้ผลโดยสรุปดังนี้.-

<u>แหล่งที่สำรวจ</u>	<u>จำนวนที่สำรวจ</u>	<u>จำนวนแห่ง</u> <u>ที่พบลูกน้ำ</u> <u>ยุงลาย</u>	<u>คิดเป็นร้อยละ</u>
๑. ถังเก็บน้ำฝนคอนกรีตขนาดใหญ่	๙๖	๑	๑
๒. ชุ่มใส่ถังน้ำฝนนอกบ้าน	๔๓๓	๔๒๔	๙๖
๓. ชุ่มใส่ถังน้ำฝนในบ้าน	๖๓๔	๓๗๐	๕๘
๔. จานรองขาตู้กับข้าว	๔๗๐	๓๔๗	๗๐
๕. ภาชนะอื่น ๆ เช่นกระป๋อง	๔๖	๑๕	๓๓
กะลา จานรองกระถางต้นไม้			
แจกันต้นไม้ ยางรถยนต์ ฯลฯ			

จากผลการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่าถังเก็บน้ำฝนคอนกรีตขนาดใหญ่ที่กองสุขาภิบาลสนับสนุนให้สร้างขึ้น ไม่เป็นแหล่งสำคัญในการเพาะพันธุ์ยุงลายเมื่อเปรียบเทียบกับภาชนะอื่น ๆ และไม่น่าจะมีส่วนสนับสนุนให้เกิดโรคไข้เลือดออกแต่อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาติดตามผลในระยะยาวด้วย

รายงาน ฝ่ายศึกษารับ กองระบาดวิทยา

รายงานผลการรณรงค์ควบคุมป้องกันไข้เลือดออก จังหวัดสมุทรสาคร

หน่วยระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖ พบว่ามีผู้ป่วยรวมทั้งสิ้น ๕๖ ราย เป็นชาย ๒๖ ราย หญิง ๓๐ ราย มีผู้เสียชีวิต ๓ ราย เป็นหญิงทั้งหมด ผู้ป่วยที่มีอายุต่ำกว่า ๕ ปี มี ๒๓ % อายุ ๕-๙ ปี มี ๔๖ % อายุ ๑๐-๑๔ ปี มี ๒๐ % และอายุมากกว่า ๑๕ ปีมีเพียง ๑ ราย ผู้ที่เสียชีวิตทั้ง ๓ ราย อายุต่ำกว่า ๑๐ ปี

อำเภอที่มีรายงานผู้ป่วยมากที่สุดคืออำเภอมะนัง (๒๖ ราย) รองลงมาได้แก่ อำเภอเมือง (๒๑ ราย) และอำเภอบางคนที (๔ ราย) ผู้ป่วยได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลจังหวัด ๓๗ ราย โรงพยาบาลอำเภอและสถานีนอนามัย ๑๙ ราย ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงกรกฎาคม มีเลือดส่งตรวจไข้เลือดออกจากจังหวัดสมุทรสาคร ๔๗ ราย และได้รับการยืนยันว่าเป็นไข้เลือดออก ๓๔ ราย

ฝ่ายควบคุมโรคติดต่อและหน่วยระบาดวิทยา ได้ร่วมกันดำเนินงานตามโครงการรณรงค์ควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่วันที่ ๑๔ ถึง ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๖ โดยปฏิบัติการในพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ป่วยสูงในเขตอำเภอเมือง อำเภอมะนังและอำเภอบางคนที มาตรการที่ใช้คือการให้สุขศึกษา เสริมการเฝ้าระวังโรคและการกำจัดพาหะนำโรค โดยพ่นสารเคมีกำจัดยุงลายและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง รวมทั้งการใช้ทรายอะเบทกำจัดลูกน้ำยุงลาย

หลังการรณรงค์ จำนวนผู้ป่วยในเขตเป้าหมายมีแนวโน้มลดลง แต่จำนวนผู้ป่วยนอกเขตเป้าหมายยังไม่แสดงแนวโน้มว่าจะลดลง จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรจะดำเนินการควบคุมป้องกันในเขตดังกล่าวต่อไป

ผู้รายงาน งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร

รายงานสอบสวนโรคอาหารเป็นพิษจากปลาปักเป้า จังหวัดจันทบุรี

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๖ คนงานดูแลฟาร์มเลี้ยงหมู หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี นำปลาปักเป้าซึ่งจับได้ในน้ำกร่อยจากคลองข้างบ้าน มาขายเป็นอาหารเช้า ผู้ร่วมรับประทานเป็นสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนรวม ๔ คน ในจำนวนนี้ ๒ คน รับประทานเฉพาะเนื้อ ปลา และไม่มีอาการป่วย อีก ๑ คน รับประทานเนื้อปลากับไข่ปลา ส่วนอีก ๑ คนรับประทานเฉพาะไข่ปลา สองคนหลังเริ่มป่วยหลังรับประทาน ๒ ชม. และ ๔ ชม. ตามลำดับ ผู้ที่มีอาการป่วยคนแรกเป็นเด็กหญิงอายุ ๓ ปี มีอาการเวียนศีรษะ ชิม ตัวเย็น อาเจียน ๔-๕ ครั้ง และเสียชีวิตเมื่อนำส่งถึงโรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี โดยไม่ทันได้รับการรักษา คนที่สองเป็นหญิงอายุ ๒๔ ปี มีอาการชาที่ปาก หน้า ปลายมือ ปลายเท้า เวียนศีรษะ ใจสั่น อาเจียน ปวดท้องและท้องร่วง ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลพระปกเกล้า อาการทุเลา และกลับบ้านได้ในวันรุ่งขึ้น

ผู้รายงาน

- ศูนย์ระบาดวิทยาภาคกลาง จังหวัดจันทบุรี
- พนักงานระบาดวิทยาประจำจังหวัดจันทบุรี

หมายเหตุรายงาน

เท่าที่ผ่านมา มีรายงานการป่วยหลังจากรับประทานปลาปักเป้าเป็นครั้งคราว แม้จะไม่บ่อยนัก เป็นที่ทราบกันอยู่ว่าการเป็นพิษนี้เกิดจากสารที่เรียกว่า Tetrodotoxin ซึ่งจะมีพิษต่อระบบประสาท สารนี้จะมีฤทธิ์สกัดกั้นการนำไฟฟ้าของเนื้อเยื่อประสาทและกล้ามเนื้อ โดยยับยั้งการเคลื่อนที่ของโซเดียมผ่านผนังเซลล์ อาการที่ปรากฏคือความรู้สึกชาปาก มือเท้า ชาตามตัว การอ่อนแรง หรืออัมพาตของกล้ามเนื้อมัดต่าง ๆ อาจจะทำให้แขนขาอ่อนแรง พูดไม่ออก กลืนลำบาก จนถึงหายใจไม่ออก และเสียชีวิตได้ กองวิเคราะห์อาหาร กรมวิทยาศาสตร์ การแพทย์เคยทำการสำรวจพบว่าปลาปักเป้าในอ่าวไทย หลายชนิด เช่น ปลา ปักเป้าหลังแดง ปลาปักเป้าหลังแก้ว, ปลาปักเป้าดาว, ปลาปักเป้าหนามทุเรียน เป็นต้น มี Tetrodotoxin ในปริมาณต่าง ๆ กันตั้งแต่ ๒.๘ ถึง ๑๔๕๒ mouse unit /กรัม และจะมีปริมาณมากในหนังและเครื่องในของปลาปักเป้า เช่นตับลำไส้ และรังไข่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรังไข่มีปริมาณพิษสูงกว่าอวัยวะอื่น ๆ ดังนั้นประชาชนบริเวณชายฝั่งทะเลควรได้รับการเตือนให้หลีกเลี่ยงการรับประทานปลาปักเป้า ถ้าจะรับประทานควรปรุงด้วยความระมัดระวัง ไม่ควรรับประทานหนังและเครื่องในของปลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือห้ามรับประทานไข่ปลาปักเป้า

การเฝ้าระวังความไวของเชื้อแบคทีเรียต่อยาปฏิชีวนะ สัปดาห์ที่ ๒๔ - ๓๒

กองระบาดวิทยา ร่วมกับกองบริการชันสูตรสาธารณสุขภูมิภาค และกอง
พยาธิวิทยาคลินิก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ดำเนินการเฝ้าระวังเกี่ยวกับความไวและ
การดื้อต่อยาปฏิชีวนะที่ใช้กันทั่วไป ของเชื้อแบคทีเรีย ๔ ตัว โดยติดตามผลการตรวจจาก
ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขต และหน่วยชันสูตรสาธารณสุขต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวม
๑๔ จังหวัด (ราชบุรี, ชลบุรี, จันทบุรี, สระบุรี, นครสวรรค์, พิษณุโลก, ลำปาง,
เชียงใหม่, นครราชสีมา, ขอนแก่น, อุตรดิตถ์, อุบลราชธานี, สงขลา, และสุราษฎร์ธานี)
และรายงานผลเป็นสัปดาห์ ผลการตรวจของสัปดาห์ที่ ๒๔-๓๒ เป็นดังนี้

<u>Organism</u>	<u>Total tested</u>	<u>Susceptibility(%) to antimicrobials</u>
<u>V.cholerae</u>	98	Tetracycline (100)
<u>S.typhi</u>	13	Chloramphenicol(100) Ampicillin (92),SMX/TMP(100)
<u>Shigella spp.</u>	183	Ampicillin(36),SMX/TMP(87)
<u>H.influenzae</u>	9	Ampicillin (89)
<u>N.Gonorrhoeae</u>	12	Penicillin G(14),Kanamycin(91)
<u>S.aureus</u>	400	Erythromycin (87),Methicillin(72) Penicillin G(15),SMX/TMP(91)
<u>P.aeruginosa</u>	443	Amikacin(27),Carbenicillin(41) Gentamycin (62)
<u>Klebsiella spp.</u>	548	Gentamycin(83),Kanamycin(55)
<u>E.coli</u>	315	Gentamycin(86),Kanamycin(47) SMX/TMP(56)